

Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: XVI. glavna skupščina »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« v Postojni dne 21., 22. in 23. maja t. l. — Vročinske počitnice! — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Zahvala. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

XVI. glavna skupščina

„Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ v Postojni dne 21., 22. in 23. maja t. l.

Letošnji učiteljski parlament je zboroval v Postojni natančno po določenem vzporedju, ki smo ga priobčili v predzadnji številki svojega lista. Bili so to lepi, svečanostni hipi, ki smo jih preživeli v sloveči in daleč znani napredni Postojni, ki si je nadela za te dneve praznično krilo: vsa je bila v zastavah. Postojnčani so skupščinarje sprejemali prijazno in gostoljubno ter so s tem pokazali, da cenijo in spoštujejo napredno učiteljstvo. Vsa čast gre pred vsem krajevnemu odboru, ki je ukrenil vse potrebno, da se je izvršila skupščina v najlepšem redu. Poimence je treba pohvalno imenovati zlasti oba častna predsednika, gospoda deželnega poslanca Frana Arkota in gospoda župana Gregorja Pikla, ki sta se izkazala kot vrla prijatelja v naši »Zavezi« združenega učiteljstva.

V nastopnem priobčujemo kolikor moči natančno poročilo o XVI. glavni skupščini »Zaveze«.

Sprejem.

V soboto ob 3. uri popoldne je bil na kolodvoru slovesen sprejem »Zaveznikov« ki so prihiteli v Postojno od vseh strani — nad 350 po številu.

Ko se je pripeljal vlak, je zasvirala izborna izvežbana trška godba pod vodstvom g. kapelnika Lovra Kubište »Naprej, zastava Slave!«

Skupščinarje je pozdravil v imenu občine in krajevnega odbora g. župan Gregor Pikl, izražujoč veselje, da si je »Zaveza« izbrala ravno napredno Postojno v letošnje svoje zborovališče. Zaklical je vsem prišlecem: »Dobrodošli! Bog vas živi!«

Za sprejem se je zahvalil »Zavezin« predsednik, g. L. Jelenc:

Čestiti gosp. župan!

Z radosti polnim srcem prihaja danes slovensko in istrsko-hrvaško učiteljstvo tusem v svetovnoznano Postojno. Veselje naše pa je tem večje, ker ste nam takoj pri vstopu na ta divna tla prihiteli naproti v pozdrav ter nas sprejeli, kot sprejememo prijatelja.

Ljudsko učiteljstvo ve ceniti prijateljsko besedo in dobro mu de, ker je vajeno le v žolč namočenih puščic.

Dovolite torej, čestiti gosp. župan, da se Vam za presrečni pozdrav, ki ste ga izrekli slov. in istr. hrv. učiteljstvu,

zahvalim najiskrenejše ter Vam odzdravim z navdušenim vzklikom: »Bog ohrani trg Postojno, Bog živi nje vrlega župana, Bog živi vse Postojnčane!«

Ko so se polegli navdušeni klici, so odkorakali skupščinarji z godbo na čelu v trg. Krajevni odbor jim je nato odkazal stanovanja.

Seja upravnega odbora.

Ob pol 4. uri pop. istega dne je imel upravni odbor sejo pri »Kroni.«

Predsednik Jelenc otvori sejo in konstatuje sklepčnost. Upravni odborniki so se posvetovali o mnogih važnih stvareh, redigovali tajnikovo poročilo in se razgovarjali o drugih točkah, ki pridejo na posvetovanje pri delegacijskem in glavnem zborovanju. Seja upravnega odbora je trajala do 7. ure.

Po seji upravnega odbora je zboroval odsek za šolsko higijeno, pri kateri seji je poročal, ker sta bila gg. Nerat in Kosi zadržana, g. nadučitelj Kocbek.

Zborovanje delegacije.

Takoj po seji upravnega odbora, oziroma po seji odseka za šolsko higijeno je začela zborovati delegacija v »Narodnem hotelu«. Zborovanje je otvoril predsednik Jelenc s tem-le nagovorom:

Slavna delegacija!

Minilo je leto, odkar je zborovala delegacija »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« v Brežicah, v prijaznem, a ponemčenem mestecu lepe zelene Štajerske.

Danes pa ste se zbrali, čestiti delegati in delegatinje, v sloveči Postojni, kamor vas je pozval upravni odbor, da vam položi račun o svojem delovanju od zadnje delegacijske seje.

Podrobnosti o tem prepuščam spretni besedi gospoda tajnika; jaz pa hočem čestiti delegaciji položiti nekaj jako važnega na srce.

Pri več delegacijskih sejah sem obširneje govoril o namenu, važnosti in nalogi okrajnih učiteljskih društev za napredek narodnega šolstva v dotičnem okraju. Poudarjal sem, da so okrajna učiteljska društva temelj naše organizacije in temelj »Zaveze«. Posredovalci med »Zavezo« in vašimi društvi pa ste vi, cenjeni delegati in delegatinje. In to je važen posel! Zato bi morali polagati nanj večjo pozornost in pažnjo ter mu posvetiti najboljše moči.

Da se to ne zgodi vselej in povsod, so menda precej zakrivilili ustanovitelji »Zaveze«, ker so delokrog delegacije

orisali v prepovršnih potezah. V kratkih 2 §§ je očrtano nekako vnanje, administrativno poslovanje delegacije.

§ 22. pravi: »Delegacija določi čas, upravni odbor pa kraj glavne skupščine.«

§ 24. veli: »Delegacija voli upravni odbor, sestavi dnevni red glavne skupščine, določa »Zavezino« glasilo in letne do-neske, razsoja prepire, nastale v »Zavezi«, ter sklepa o pre-membi pravil in o razdruženju »Zaveze«.

In to naj je ves delokrog tako važne organizacije?

Posledica temu je, da »Zavezina« delegacija ne pride pri okrajnih učiteljskih društvih do one veljave, ki je po-trebna za tesno združenje okrajnih učiteljskih društev z »Zavezo«.

Kako malo važnosti polagajo društva na delegacijo, se razvidi že iz načina volitve »Zavezinih« delegatov. Pri dotični točki vpraša predsednik, kdo se prostovoljno zglaši za dele-gata? Če se oglasi kdo, dobro, če ne, jih volijo. Na spo-sobnost in veljavo ne gledajo. (Res je!)

Kaj pa izvoljeni delegati? Ali se kaj brigajo za mandat, ki so ga prevzeli? Prav nič!

K delegacijski seji gredo, ali pa tudi ne, saj se puste voliti tudi taki, ki že naprej vedo, da se ne bodo udeležili glavne skupščine »Zaveze«.

Jaz pa ne smatram »Zavezine« delegacije za postransko stvar naše stanovske organizacije, temveč za jako važno napravo.

Poudarjal sem že poprej, da ste vi, čestiti delegati in delegatinje, posredovalci med vašimi društvi, ki so vas poslala tu sem, in med »Zavezo«.

Vsak delegat mora od svojega društva zahtevati točnih navodil, kako naj ga zastopa v delegacijski seji; kako stališče naj zavzame nasproti vprašanjem, ki so na dnevnem redu glavne skupščine; prinesiti mora od svojega društva želje, predloge, nasvete, ki jih naj izkuša izvesti in uresničiti »Zavezin« odbor. Le tem potom je mogoče, da je »Zaveza« v tesnem stiku s svojimi društvi.

Vsak delegat in delegatinja mora pa tudi vestno zasle-dovati vsak korak »Zavezinega« vodstva in upravnega odbora ter strogo in nepristansko, a pravično presojati njune ukrepe in sklepe. Poštene kritike in tudi najstrožje stvarne opozicije se ne straši vodstvo in upravni odbor. To nas samo okrepi in vzpodbudi k intenzivnejšemu in vztrajnejšemu delu. (Tako je!)

Vaš mandat pa ne ugasne, ko zaključim nocoj delega-cijsko sejo; vaša izvolitev je veljavna za 1 leto. Mi živimo v viharnih časih. Usodepolni dnevi za nas in naše narodno šolstvo lahko pridejo. V takih časih bi potreboval upravni odbor vašega sveta in skupnega odpora ter bi vas sklical k izvenredni delegacijski seji. Zato vestno zasledujte delo »Za-veze« ter skrbite za najtesnejšo zvezo z njo. Vaša društva pa vas morajo plačati za vaš trud!

Delajmo vsi po zgledu svojih pradedov, starih Slovanov, ki so bili močni po svojih zadružnih napravah, ker so delali vsi za enega, eden za vse. Želeč, da se po vašem prizadevanju v tem pogledu izboljša naša stanovska organizacija, pozdravljam najiskrenejše čestito delegacijo ter otvarjam sejo!

Pozivljam g. tajnika, da nam poda svoje poročilo!

»Zavezin« tajnik, nadučitelj Dragotin Česnik, je podal to-le **tajniško poročilo** o delovanju »Zaveze av. r. jugo-slovanskih učiteljskih društev« od XV. glavne skupščine v Brežicah, dne 31. majnika 1903 do 21. majnika 1904.

Čestita delegacija!

O delovanju »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« od zadnje glavne skupščine, ki je bila v Brežicah, do danes, si štejem v čast poročati čestiti delegaciji sledeče:

»Zaveza avstr. jugoslovanskih učit. društev« šteje 33 društev, ki imajo v vsem skupaj 1617 pravih, 53 pod-pornih in 54 častnih, to je skupaj 1724 članov. Vsa ta društva so imela v vsem skupaj 137 zborovanj, pri katerih je bilo 138 predavanj in razprav večinoma pedagoškega obsega. Razvidno je iz tega, da so »Zavezina« društva jako agilna in da vestno in resno izpolnjujejo stavljenjo si zadačo. Pripomniti pa moram, da je zlasti kranjskim tovarišem in-tenzivneje društveno delovanje jako otežkočeno, ker učitelj-stvu ne preostaja skoraj nič prostega časa, ki bi ga moglo obrniti v prid sebi ali svojemu društvu. Božične počitnice so odpadle, ob četrtekih ponavljalna šola, a ob nedeljah za nas večinoma ni nedelja, če hočemo sploh še — živeti.

Pa kaj to briga gospodó, ki sedi ob polnih skledah in težko obloženih mizah ter nas k večjem pita namesto s kruhom — z ukazi in naredbami! (Resnica!)

Vzlic temu, da so Brežice, kakor bi trdil dobri naš prijatelj dr. Šusteršič, za nas »ein fremdes Gebiet«, se je vendar izvršila zadnja naša glavna skupščina ondi tako ime-nitno, da smo gotovo malokje tako lepo zborovali ter se tako domače čutili kakor tam ob zeleni Savi in prijaznih vinskih goricah. To je pa bila gotovo v prvi vrsti zasluga tamkajšnjih gg. rodoljubov in naših tovarišev, ki so se jako potrudili za kolikor možen presrčen sprejem slovenskega in hrvaškega učiteljstva. V raznih listih se je objavila tudi za hvala vsem, ki so si za to zborovanje pridobili posebnih zaslug in pripomogli, da je naša zadnja glavna skupščina tako lepo uspela.

G. predsednik je brzojavnim potom pozdravil »Sjezd českeho učiteljstva«, ki je imel v Pragi od 5. do 9. avgusta l. l. shod, da manifestuje šolski in politični program. Takisto je pozdravil tudi akademično društvo »Adrija«, ki je imelo v Gorici shod za preuredbo slovenskega ljudskega in sred-njega šolstva in za slovensko vseučilišče v Ljubljani. (Dobro!)

Pri »Popotniku« so se imele izvršiti dalekosežne izpre-membe. Ker je hotel dosedanji g. urednik na vsak način odložiti uredniško čast, se je vodstvo obrnilo do g. Schrei-nerja. Vršili so se nato o tem dogovori in g. Schreiner nam je končno prijavil z dopisom z dne 16. julija l. l. pogoje, pod katerimi bi prevzel uredništvo »Popotnika«. Poleg tega, da bi se moral »Popotnik« po vsebini in po obliki povsem izpremeniti, je zahteval g. Schreiner še dva urednika, enega za stvarni, drugega pa za jezikovni del, ki naj bi prejemale vsak po 240, torej skupaj 480 K letne nagrade; pisateljem naj bi se plačevalo po 2 K od strani, a poseben »Popot-nikov«, oziroma urednikov tajnik naj bi še posebej prejemal letno nagrado 120 K. »Zavezino« vodstvo ni moglo pri naj-boljši volji sprejeti teh predlogov, ker je prišlo po tehtnem razmišljanju do zaključka, da bi na ta način »Popotnika« prav na kratko — uničili. In ta sklep se je prijavil g. rav-natelju Schreinerju. Obenem pa je vodstvo naprosilo gosp M. Nerata, naj ostane, če le mogoče, še nadalje urednik »Popotnika« ter so se z njim sklenili sledeči pogoji:

1. Uredniku se vobče pusti pri uredništvu popolnoma prosta roka, vendar pa mu je uvaževati slučajne nasvete vodstva, oziroma upravnega odbora.

2. Za vsako številko »Pop.« se dovoljuje uredniku 40 K nagrade.

3. Stalnim sotrudnikom se povrnejo poštni izdatki ter se jih po možnosti primerno nagradi.

4. »Zaveza« bo po svoji moči pospeševala razširjenje in razvoj »Popotnika«. (Dobro!)

Gosp. E. Gangl, ki je zaradi imenovanja učiteljem na pripravnici v Idriji odšel iz Ljubljane, ostane še nadalje urednik »Tovarišev«. Korekturo pri »Tovarišu« opravlja gosp. urednik Beg.

Mestni šolski svet ljubljanski je bil primoran, odpovedati nagloma sobo na II. mestni deški ljudski šoli, kjer je bil nastanjen naš »šolski muzej«.

To se je zgodilo z dopisom z dne 6. oktobra 1903, št. 1265. Ker je bil rok za preselitev silno kratek in je celo v Ljubljani težko primeren prostor kar s kljuko sneti, je bil »Zavezin« predsednik v nemali zadregi. Posrečilo se mu je slednjič najeti ne jako primerno sobo ter je nato dal v največji naglici in z veliko težavo prenesti ravnokar od gosp. učitelja Gärtnerja s hvalevredno vneto urejene zbirke in druge predmete šolskega muzeja v ta novi prostor. In tam pričakuje zdaj s tolikim naporom od »Zaveze« ustanovljeni »Slovenski šolski muzej« obljubljenega odrešenika. Gotovo je silno žalostno znamenje, da mora podjetje tako eminentne važnosti za razvoj slovenskega šolstva malone beračiti za streho, dočim se gradijo krasne palače samo — za šport.*) (Resnica! Žalostno!)

Glede »pravnega zastopnika« učiteljstva je stopila »Zaveza« v dogovor z »Lehrerrechtsschutz-Vereinom« na Dunaju ter se je potem pozvedovala, kateri sposobni kranjski, oziroma štajerski in primorski advokat bi hotel prevzeti pravno zastopništvo učiteljstva. Za Goriško se je izjavil g. dr. Tuma. Za Štajersko in Kranjsko pa dogovori še niso dovršeni.

Apostol češko-slovenske vzajemnosti g. Jan Lego je obhajal dne 14. septembra l. l. svoj 70letni rojstni dan. Predsedništvo »Zaveze« je vposlalo tem povodom svojemu častnemu članu brzozavnim potom najiskrenejše čestitke.

Meseca novembra l. l. se je otvorila v Petrogradu razstava »Otroški svet«. Na povabilo c. kr. dež. šol. sveta kranjskega z dne 9. okt. l. l. št. 4458 je vposlala »Zaveza« na to razstavo eden iz tisk zadnjega letnika »Zvončka«, in »Popotnika«, ki ga je prav lično vezal knjigovez Iv. Bonač. Komisija te razstave je izrekla našima listoma častno priznanje.

Omeniti mi je tudi, da se je vršil od 4. do 9. aprila t. l. v Nürnbergu internacionalen kongres za šolsko higijeno, ki se ga je udeležilo tudi nekaj slovenskih šolnikov.

V organizaciji slovenskega štajerskega učiteljstva imamo zaznamovati velik korak naprej. Pretečeni mesec se je osnovala »Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic«. Temu najmlajšemu društvu v naši stanovski organizaciji želimo najboljšega uspeha na šolskem in narodnem polju! (Živela!)

Povodom znane obstrukcije v kranjskem dež. zboru je vposlalo več učiteljskih društev prošnje za izboljšanje gmotnega stanja in protest proti obstrukciji. Da te prošnje in protesti niso imeli prav nobenega uspeha, se razume samo-obsedi. Kranjska katoliška stranka je sprejela v svoj vojni načrt tudi izstradanje učiteljstva. (Škandal!) To krščansko načelo pa se ji ne bo posrečilo in naša trdnjava

*) Saj poznamo celo nadzornike, ki niso prijazni muzeju! Najbrže, ker smo ga ustanovili brez njihovega blagoslova. Le povprašajte v Ljubljani!

Uredn.

se jim ne poda. Ker vzlic vsemu uvidevajo, da dobiva učiteljstvo vedno več ugleda tudi med preprostim narodom, so pričeli ti božji namestniki po svojih umazanih listih »Slovenec« in zlasti »Domoljub« učiteljstvo sramotiti in obrekovati. V šoli prepovedujejo otrokom branje »Zvončka«, a priporočajo jim branje »Domoljuba«, v katerem blatijo šolo in učiteljstvo. Jaz se le čudim, kako da c. kr. vlada tu ne intervenira in ne napravi konca temu nesramnemu nastopanju nekaterih fanatičnih popov! — (Sram jih bodi!)

Zaradi nabiranja prispevkov za učiteljski rezervni fond so se vposlale vsem učiteljskim društvom okrožnice. Naj bi se vsak učitelj in vsaka učiteljica ob vsaki le-mogoči priliki spomnila tega novega »Zavezinega« podjetja, ki je v naši organizaciji velikega pomena.

Ob polemiki, ki se je razvila radi formalnih stopenj prav do ostrih spopadov med gg. Hubadom in Bežkom je ostalo učiteljstvo pasivno. Menim pa, da smo danes glede tega vprašanja tam, kjer smo bili pred začetkom te nekrvave vojne. (Resnica je!)

Poverjenike za »Zavezine« liste so prijavila v smislu okrožnice »Zavezinega« vodstva: »Postojnsko učiteljsko društvo«, »Litijško učiteljsko društvo«, »Ptujsko učiteljsko društvo«, »Savinjsko učit. društvo«, »Šoštanjško učiteljsko društvo« in v zadnjem času se jih je oglasilo še več.

Naraslo je tudi število naročnikov posameznih »Zavezinih« listov.

Vodstvo »Zaveze« je bilo vložilo po posredovanju g. župana Hribarja na železniški svet prošnjo za znižanje voznine. Ta prošnja pa ni bila uslišana.

Poleg navedenega so se reševala pri vodstvenih sejah še druga manj važna vprašanja, tako glede mladinskih spisov, o nagradah nekaterim sotrudnikom naših listov in o drugih stvareh.

Naša organizacija je dospela do jako lepega razvoja. Poleg že navedenih mnogih učiteljskih društev imamo še: »Vdovsko učiteljsko društvo«, društvo »Samopomoč«, cesarja Franca Jožefa in cesarice Elizabete ustanovi »Učiteljski konvikt«, učiteljsko hranilnico in posojilnico, slovenski šolski muzej, rezervni fond, knjižnico za mladino in tri svoje liste. A pri vsem tem lepem napredku je gotovo najčastnejše to, da si je vso to organizacijo ustanovilo učiteljstvo samo, in hvala Bogu, da si jo je ustanovilo samo! In tako bomo prodirali i v bodoče vedno naprej, vstrajno, zanašajoč se v prvi vrsti na lastno moč, a na našem ponosnem praporu, ki naj nikdar ne klone, naj blesti vsekdar geslo: »Svobodna šola, svobodno učiteljstvo!« (Burno in dolgotrajno odobravanje.)

Poročilo tajnikovo se je odobruje vzelo na znanje. Takisto so se odobrili tudi računi za l. 1903 brez posebnega poročila računskih pregledovalcev. Tej točki je sledilo blagajnikovo poročilo.

Najprvo je poročal o gmotnem stanju »Učiteljskega Tovariša« njegov upravitelj, g. nadučitelj Črnagoj. V svojem poročilu je naglašal, da je gmotni položaj lista relativno dober, a da bi bil lahko veliko boljši, ako bi ne bilo učiteljstvo v taki gmotni mizeriji, odnosno ako bi vsi naročniki storili svojo dolžnost. Listovo upravništvo bi še od naročnikov imelo terjati nad 4000 kron, in ako bi se poravnala vsa ta dolžna naročnina, bi bil »Učiteljski Tovariš« namah na dobrih nogah. List se tiska sedaj v 770 izvodih in ima naročnikov na Kranjskem 375, na Štajerskem 236, na Primorskem 95,

Vsa poročila posameznih referentov so se odobruje vzela na znanje.

Na predlog gosp. nadučitelja Strmška so se nato per acclamationem volili za pregledovalce računov gg. Fr. Kojina, Vil. Rus in gdč. Janja Miklavčič.

Donesek »Zvezinik« članov se je določil za redne člane 40 h, za podpornike pa 20 h na mesec. (Poročevalec gosp. Luznar.)

Na predlog g. Šege se je za glavno zborovanje določil ta-le vzpored: 1. »Naša učiteljska društva z ozirom na moderno šolstvo in vladajočo politično konstelacijo«, poročevalec g. Arm. Gradišnik, nadučitelj v Celju; 2. »Nekoliko črtic iz 1. mednar. kongresa za šolsko higijeno v Norimberku«, poročevalec g. Fr. Kocbek; 3. Predlog g. ravnatelja Lapajneteta o izpremembi šolskega in učnega reda; Razni predlogi in nasveti.

Na predlog g. Anžlovarja je sklenila delegacija, da se skliče prihodnja skupščina v drugi polovici meseca avgusta l. 1905. na Primorskem. Kraj določi »Zavezino« vodstvo.

Da se pomenijo delegati in delegatinje zaradi volitve v vodstvo in upravni odbor »Zaveze«, prekine predsednik Jelenc zborovanje za 10 minut.

V odbor so se potem per acclamationem volili vsi stari odborniki.

Torej so v vodstvu »Zaveze« gg. Jelenc, Česnik in Luznar; v upravnem odboru pa: za Kranjsko: Bernot, Režek, Šega; za Štajersko: Brinar, Gradišnik in Strmšek; za Primorsko: Anžlovar, Berginec, Križman. Izvoljeni so sprejeli izvolitev, ki so jo zborovalci hrupno pozdravljali. Kot urednika društvenih listov sta v odboru tudi Gangl in Nerat.

Na predlog g. Dimnika je delegacija sklenila, da naj pristopi »Zveza« kot pokroviteljica s prispevkom 200 K k društvu »Učiteljski konvikt« v Ljubljani. Predlog je bil sprejet.

Ko izreče delegacija vodstvu, upravnemu odboru in urednikoma zahvalo in priznanje zaključil predsednik zborovanje, ki je trajalo do polnoči.

Jubilejska samopomoč.

V nedeljo zjutraj ob 8. uri je pred glavnim zborovanjem zborovalo v »Narodnem hotelu« društvo »Jubilejska samopomoč«, ta blagonosna veja naše organizacije. Zborovanje je otvoril predsednik, g. nadučitelj Fr. Ks. Trošt, in poročal o društvenem delovanju tako-le:

»Slavni zbor! Drage tovarišice in tovariši!

Čast mi je otvarjati četrti redni občni zbor našega društva ter vas vse došle prisrčno pozdravljam.

Zadnji občni zbor je bil v Trstu avgusta meseca 1902. Udeležba je bila takrat kaj skromna, ker so bili člani že utrujeni od glavnega zborovanja »Zaveze«. Zato sem se letos dogovoril s tovarišem predsednikom »Zaveze«, naj bi se vršil naš občni zbor pred glavno skupščino, kakor so nasvetovali nekateri člani, in tej želji je ustregel rade volje.

V tej dveletni dobi so umrli sledeči člani društva: Josip Dolinar, Janez Živko in Valentin Jarc. — Bodi jim blag spomin! Izstopili so pa: Hermina Purkart, Franc Koncilija in Amalija Koncilija.

Pristopili so pa v društvo: Iv. Šega, Pavel Šilc, Amalija Šilc, Fr. Črnagoj, J. Janežič, Ljudm. Plaper, Franja Šket, Janko Zupančič in Rafaela Zupančič. Društvo šteje torej danes 185 članov, ki se dele tako: Kranjsko: 45 učiteljev, 19 soprog, 5 učiteljic; Štajersko: 74 učiteljev, 22 soprog, 2 učiteljici; Primorsko: 14 učiteljev in 4 soproge.

Starost članov: Pod 40 let 69; od 40—50 let 63; od 50—60 let 42; čez 60 let 11.

Po želji članov sem izdal letos tiskano letno poročilo z imenikom vseh članov in kot dodatek izpis iz društvenih pravil. To poročilo sem razposlal vsem članom po pošti, da zvedo tudi tisti naše stanje, ki jim ni dana prilika, da bi se osebno udeležili našega zborovanja.

V odboru društva so bili dosedaj poleg mene še tovariši Dimnik, Gangl, Režek in Sič, a pregledniki računov so tovariši Jelenc, Armič in Josin.

Društveni račun za peto upravno leto je ta-le:

Računski sklep

društva „Jubilejska samopomoč“ za V. društveno leto od 1. maja 1903 do 1. maja 1904.

Dohodek				Trošek			
1	Gotovine v blagajnici konec IV. leta	40	14	1	Vdovi Franji Jarc v Braslovčah	362	—
2	V poštni hranilnici konec IV. leta	556	97	2	Vložek v mestno hranilnico ljubljansko	500	—
3	Obresti pri poštni hranilnici	11	11	3	Poštni hranilnici za manipul. stroške	11	28
4	Pristopnine članov	45	—	4	Poštnne znamke	11	38
5	Udne članov	789	11	5	V poštni hranilnici konec V. leta	509	13
				6	Gotovine v blagajnici	48	54
		1442	33			1442	33

Imetje:

Rezervni zaklad koncem leta 1903	K 2078:34
Vložek leta 1904	» 500:—
V poštni hranilnici	» 509:13
V gotovini	» 48:54
	<u>K 3136:01</u>

Studenec-Ig, dne 1. maja 1904.

Pregledali in v redu našli:

Leop. Armič, s. r. Luka Jelenc, s. r. Maks Josin, s. r

Franc Ksav. Trošt, s. r.
t. č. prodjednik in blagajnik.

Pri tej priliki opomnim, da so sedaj vsi društveniki zadostili svoji nalogi. Žal, da moram vedno nekatere opominjati. Prosim pa, oprostite, ker smatram denarno stanje za važno in tu ne smemo poznati šale.

Da terjam nekoliko vinarjev pri vsakem plačilu, temelji na tem, ker se za znamke, tisk in poštnino, za zavitke in stroške pri poštni hranilnici veliko potroši. Dobe se nekateri, ki mogoče iz pozabljenosti pozabijo na te vinarje, a prosim, naj se v bodoče to več ne godi.

Prosim vas, dragi tovariši, agitirajte, da se bo naše društvo čimbolj okrepilo, da dobi več članov in bodo potem podpore toliko večje — res, da tudi delo za bodočega predsednika, a upati je, da ga bo že zmogel.

Zahvaljujem se našima listoma »Tovarišu« in »Popotniku«, ki rada odpirata svoje predale za društvena oznanila.

S tem končam in polagam mandate društvenega odbora v vaše roke, da si izvolite odbor, ki bo nadalje opravljal našo Jubilejsko samopomoč.

Predsednikovo poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. Nasveta: Pristop se naj zaradi cerčfikata v toliko olajša, da se opusti članom doprinos istega, ako so oddaljeni od zdravnika, in če se sploh ve, da so zdravi. Društvo naj pristopi k učiteljski hranilnici z dvema deležema.

V odbor se izvolijo: Franc Ks. Trošt, Jakob Dimnik, Juraj Režek, Engelbert Gangl in Albert Sič. Za preglednike računov pa: Leopold Armič, Fran Črnagoj in Luka Jelenc.

Nasvet Jakoba Dimnika, da se dá nagrada predsedniku za njega trud in delo, obvelja sicer enoglasno, a predsednik izjavi, da bo še nadalje delal brezplačno za prospeh društva in se odreče nagradi.

(Konec poročila priobčimo prihodnjič.)

Vročinske počitnice!

Pri zadnji skupščini »Zaveze« v Postojni smo se v hotelu razgovarjali o vročinskih počitnicah, in spoznal sem, da je popolnoma neznana dotična ministrska naredba, ki je sicer res nima Heinzova zbirka. Nekateri so dvomili, če sploh eksistuje, drugi je trdil, da velja le za mesta, tretji se je je pa poslužil že meseca maja itd. Obljubil sem gospodom, da jim dotično naredbo objavim. Evo je:

In der Zeit vom 1. Juni bis zum Schlusse des Schuljahres hat jedoch der Nachmittagsunterricht dann zu entfallen, wenn die Temperatur der freien Luft ijm Schatten um 10 Uhr vormittags bereits auf 18° R gestiegen ist. Erreicht die Temperatur der freien Luft im Schatten erst während der Mittagsstunden oder während der ersten nachmittägigen Unterrichtsstunde die Höhe von 20° R, so ist der Unterricht nach der ersten nachmittägigen Unterrichtsstunde zu schliessen. (Min. Erl. vom 28. Februar 1887, Z. 21644.)

Iz te naredbe je razvidno, da sme vsaka šola, bodisi v mestu ali na kmetih, se posluževati teh olajšav, toda ne pred 1. junijem. *)

Na Viču, dne 26. maja 1904.

Gregorin.

*) Nam se to zdi čudno. Saj če je maja meseca v senci 18° R, je menda vendar ravno tako vroče, kakor če meri temperatura istotoliko stopinj meseca junija ali julija. Vročine vendar še ne morejo regulovati ministrske naredbe niti odbornikove sitnosti! Uredn.

Dopisi.

Štajersko.

Iz Spodnje Štajerske nam piše naročnik: Ako službuje začasni učitelj, oziroma učiteljica že več let v enem kraju in srečno dovrši izpit učne usposobljenosti, ima pač pri drugače popolnoma enaki usposobljenosti drugih v prvi vrsti nekako pravico (da se tako izrazim) za stalno imenovanje na tem mestu, posebno če se krajni šolski svet soglasno izreče zanj in prosi za imenovanje. Pravilno je torej v takih slučajih, da tovariši to kolegijalno jemljemo v poštev, posebno če je razpis službe dovolj jasen. Ne jemljimo črnega kruha tovarišu, da sami pridemo do belega. Znan mi je slučaj, da je v tako zadrego prišla začasna »vaška« tovarišica zaradi svojega »nevarnega« tovariša, ki ga je po svojem šolskem voditelju srčno prosila, naj odstopi od kompetence za njeno službo (seveda — to bi bila le dobra volja). A zaman! To ni kolegijalno! In celo breztaktno je, ako ta »nevarni« dotičnemu voditelju, ki ga niti ne pozna, torej svojemu bodočemu voditelju, stavi ironično vprašanje, »da je radoveden vedeti, mu je li močno ležeče na tem, da dobi tamošnje definitivno učiteljsko mesto gdčna. J. J.« — Prošnje, enake že imenovane začasne tovarišice, v takih slučajih niso prav nič nenavadnega. Da, naše življenje je vedna borba za ljubi vsakdani kruh, a med seboj naj bi si ga ne grizli iz ust!

Društveni vestnik.

Kranjsko,

Jubilejska samopomoč. Dne 22. prejš. mes. je umrl član Rudolf Piš, učitelj v Cerknici. Razposlal sem vsem članom položnice in prosim, da se hitro odzovejo s tem, da pošljejo 2 K in 10 h za prihodnji slučaj smrti. — Pokojnikova vdova, gospa Klementina Piš, je dobila izplačanih 370 K.

F. Ks. Trošt,
predsednik.

Štajersko.

Slovenje-bistriško učiteljsko društvo ima svoj pomladanski izlet dne 9. junija 1904 na Gornjo Polskavo. Ob 10. uri predpoldne se vrši zborovanje po sledečem vzporedju: 1. Pozdrav. 2. Dopisi. 3. Poročilo o zborovanju »Zaveze« v Postojni in »Zveze« v Celju. 4. Predavanje: »Moderni človek in njega vzgoja.« (R. Košar.) 5. Slučajnosti. Po zborovanju je skupen obed v gostilnici gosp. Hermana na G. Polskavi K obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 9. junija t. l. v šoli ptujske okolice ob 10. uri dopoldne po naslednjem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Vazne stanovske in društvene zadeve. 3. Razgovor o referatih a) in b) letošnje uradne konference v Švicariji v Ptujju dne 19. julija t. l. 4. Poročilo delegatov o »Zavezi«. 5. Želje in nasveti. Spričo velike važnosti dnevnih točk k prav obilni udeležbi najljubše vabi vse učiteljstvo ptujskega okraja odbor.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je zborovalo dne 5. maja v mariborski okoliški šoli ob prav povoljni udeležbi. Število društvenikov je s tem dnevom zopet naraslo za dva člana. Društvu sta pristopila gdč. Marija Pavlič (Sv. Jakob v Slov. Gor.) in g. Vekoslav Majcen (Sv. Duh na Ostrem vrhu.) Kot gost je prisostvoval g. Domicijan Serajnik (Ormož-okolica.) Prečitanju in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja je sledilo poročilo g. Dav. Lesjaka o I. občnem zboru »Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic.« Gosp. poročevalec je posebno poudarjal narodnostni moment, na katerem temelji nova »Zveza«, ter končno predlagal, da pristopi naše društvo »Zvezi«. Po živahnem raz-